

Υπόθεση C-302/23 [Piekiewicz]ⁱ

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

10 Μαΐου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Απριλίου 2023

Αιτών:

M. J.

Παραμβαίνων:

C. J.

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΤΑΞΗ

Στις 28 Απριλίου 2023

το Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach, VII Wydział Gospodarczy [πρωτοβάθμιο δικαστήριο ανατολικού τομέα Κατοβίτσε, VII τμήμα εμπορικών διαφορών, Πολωνία]

[παραλειπόμενα]

κατόπιν εξετάσεως [παραλειπόμενα]

εν συμβουλίω

της υπόθεσης επί της αιτήσεως του M. J.

κατά του C. J.

ⁱ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

σχετικά με περιαφή του εκτελεστήριου τύπου,

επί της αιτήσεως του M. J. για εξαίρεση του Referendarz Sądowny (γραμματέα του δικαστηρίου)

διατάσσει τα εξής:

I.

την υποβολή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης του ακόλουθου ερωτήματος, προκειμένου αυτό να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Έχει το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 25, παράγραφοι 1 και 2, και τις αιτιολογικές σκέψεις 12, 13, 18, 21, 22 και 49 του κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 257, σ. 73), την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους υποχρεούται να παραλάβει δικόγραφο που κατατίθεται σε αυτό και φέρει ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 10, του εν λόγω κανονισμού, στην περίπτωση που το δίκαιο του κράτους μέλους προβλέπει ότι η κατάθεση δικογράφων με τη χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής στο συγκεκριμένο δικαστήριο μπορεί να γίνει μόνο μέσω ηλεκτρονικού συστήματος;

II. την αναστολή της διαδικασίας, βάσει του άρθρου 177, παράγραφος 3¹, k.p.c. [ΚΠολΔ], έως ότου δοθεί απάντηση στο ερώτημα που μνημονεύεται στο σημείο I.

[παραλειπόμενα]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Διάδικοι

α)

αιτών: M. J., [παραλειπόμενα]

β)

παρεμβαίνων: C. J., [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

I.

Το ιστορικό της υπόθεσης, η διαδικασία και το αντικείμενο της δίκης ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

1)

Ο αιτών Μ. J. είναι επιχειρηματίας και δανειστής του παρεμβαίνοντος C. J.

2)

Στις 28 Νοεμβρίου 2022 ο αιτών υπέβαλε αίτηση στο Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach (πρωτοβάθμιο δικαστήριο ανατολικού τομέα Κατοβίτσε), ζητώντας την έκδοση απογράφου έναντι της Β. J., συζύγου του παρεμβαίνοντος, προκειμένου να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση σε ακίνητο που ανήκει στην κοινή περιουσία των συζύγων. Η αίτηση απεστάλη με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του δικαστηρίου. Η αίτηση δεν έφερε ιδιόχειρη υπογραφή, αλλά είχε υπογραφεί ηλεκτρονικά με αξιόπιστη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία συσχετίζεται με τη λεγόμενη ηλεκτρονική πλατφόρμα (...) («ηλεκτρονική πλατφόρμα υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης»). Πρόκειται για ηλεκτρονικό σύστημα στο πλαίσιο του οποίου οι δημόσιοι οργανισμοί παρέχουν υπηρεσίες μέσω ενιαίου σημείου πρόσβασης στο διαδίκτυο. Η αίτηση συνοδευόταν από αίτηση απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα.

3)

Στις 30 Δεκεμβρίου 2022 ο Referendarz Sądowy (γραμματέας του δικαστηρίου) που εξέτασε την αίτηση κάλεσε τον αιτούντα να τακτοποιήσει τις τυπικές ελλείψεις του δικογράφου, προσκομίζοντας, μεταξύ άλλων, συμπληρωμένο και ιδιοχείρως υπογεγραμμένο το επίσημο έντυπο σχετικά με τα λεπτομερή στοιχεία της οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης, τα εισοδήματα και τις πηγές τους - εντός μίας εβδομάδας από την επίδοση της κλήσης και επ' απειλή επιστροφής της αίτησης απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα.

4)

Στις 21 Ιανουαρίου 2023 ο αιτών απέστειλε στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του δικαστηρίου δήλωση σχετικά με την οικογενειακή και περιουσιακή του κατάσταση, καθώς και τα εισοδήματά του και τις πηγές τους. Υπέγραψε τη δήλωση αυτή με αξιόπιστη ηλεκτρονική υπογραφή συνδεδεμένη με την ηλεκτρονική πλατφόρμα (...).

5)

Με πράξη της 8ης Φεβρουαρίου 2023 ο γραμματέας του δικαστηρίου επέστρεψε την αίτηση απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα στον αιτούντα λόγω μη εμπρόθεσμης τακτοποίησης των τυπικών ελλείψεων, και ιδίως της έλλειψης ιδιόχειρης υπογραφής της αίτησης.

6)

Στις 4 Μαρτίου 2023 ο αιτών απέστειλε στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του δικαστηρίου αίτηση ζητώντας την εξαίρεση του γραμματέα του δικαστηρίου από την εξέταση της υπόθεσης και τη πειθαρχική του δίωξη. Η αίτηση και αυτή τη φορά έφερε αξιόπιστη ηλεκτρονική υπογραφή. Με την αίτηση εξαίρεσης ο αιτών υποστήριξε ότι υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την αμεροληψία του γραμματέα του δικαστηρίου όσον αφορά την εξέταση της υπόθεσης. Κατά τον αιτούντα, ο γραμματέας του δικαστηρίου παραβιάζει προδήλως το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρνούμενος την παραλαβή δικογράφου που φέρει ηλεκτρονική υπογραφή και αποστέλλεται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του δικαστηρίου. Ο αιτών υποστήριξε ότι ο γραμματέας του δικαστηρίου παραβαίνει το άρθρο 25, παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) [παραλειπόμενα] [910/2014] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (στο εξής: κανονισμός eIDAS).

7)

Κατά την άποψη του αιτούντος, ο γραμματέας του δικαστηρίου δεν είναι αμερόληπτος όσον αφορά την εξέταση της υπόθεσης, διότι δεν συμμορφώνεται με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης [παραλειπόμενα]. Κατά τον αιτούντα, αυτό είναι αποτέλεσμα της πολιτικής κατάστασης στην Πολωνία και της απονομής της δικαιοσύνης από λειτουργούς τους οποίους διορίζει το αμφισβητούμενο Krajowa Rada Sądownictwa (εθνικό δικαστικό συμβούλιο, Πολωνία). Επιπλέον, κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης αμφισβητείται στην Πολωνία, ο δε αιτών είναι πολιτικά ενεργό πρόσωπο. Ο αιτών επισήμανε περαιτέρω ότι ο γραμματέας του δικαστηρίου απέρριψε παρανόμως την αίτησή του και, κατ' αυτόν τον τρόπο, προέβη σε μη επιτρεπτή πολιτική δήλωση.

8)

Ο αιτών υποστήριξε ότι στις δικαστικές διαδικασίες εντός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ηλεκτρονική υπογραφή πρέπει να γίνεται σεβαστή και από τα δικαστήρια στην Πολωνία, δεδομένου ότι το κοινοτικό δίκαιο υπερισχύει των κανόνων του εθνικού δικαίου. Ειδικότερα, δεν απορρίπτονται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού [eIDAS] [παραλειπόμενα].

9)

Όλα τα έγγραφα που υπέβαλε ο αιτών μέσω της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του δικαστηρίου εκτυπώθηκαν και εν συνεχεία κατατέθηκαν στη δικογραφία με μέριμνα υπαλλήλων του δικαστηρίου.

II. Κρίσιμες για την απάντηση διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.

10) Ο κανονισμός [eIDAS] [παραλειπόμενα]

Αιτιολογική σκέψη 12: Ένας από τους στόχους του παρόντος κανονισμού είναι η άρση των υφιστάμενων φραγμών στη διασυνοριακή χρήση των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη για ταυτοποίηση τουλάχιστον στις δημόσιες υπηρεσίες. Ο παρών κανονισμός δεν αποσκοπεί να παρέμβει ως προς τα συστήματα διαχείρισης ηλεκτρονικών ταυτοτήτων και τις συναφείς υποδομές που έχουν θεσπιστεί στα κράτη μέλη. Σκοπός του παρόντος κανονισμού είναι να διασφαλιστεί ότι είναι δυνατή η ασφαλής ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας για την πρόσβαση στις διασυνοριακές επιγραμμικές υπηρεσίες που προσφέρονται από τα κράτη μέλη.

Αιτιολογική σκέψη 13: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να χρησιμοποιούν ή θα εισάγουν μέσα πρόσβασης σε επιγραμμικές υπηρεσίες για σκοπούς ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. Επίσης, θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίσουν εάν ο ιδιωτικός τομέας θα συμμετέχει στην παροχή των μέσων αυτών. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που εφαρμόζουν. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν εάν θα κοινοποιήσουν στην Επιτροπή όλα, ορισμένα ή κανένα από τα συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που χρησιμοποιούν σε εθνικό επίπεδο για την πρόσβαση τουλάχιστον σε δημόσιες επιγραμμικές υπηρεσίες ή σε συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Αιτιολογική σκέψη 18: Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προβλέπει την ευθύνη του κοινοποιούντος κράτους μέλους, του μέρους που εκδίδει το μέσο ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και του μέρους που χειρίζεται τη διαδικασία επαλήθευσης ταυτότητας σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις οικείες υποχρεώσεις τους που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Εντούτοις, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες περί ευθύνης. Ως εκ τούτου, δεν θίγει τους εν λόγω εθνικούς κανόνες, όπως, για παράδειγμα, τους κανόνες σχετικά με τον προσδιορισμό της ζημίας ή τους οικείους εφαρμοστέους δικονομικούς κανόνες, περιλαμβανομένου του βάρους απόδειξης.

Αιτιολογική σκέψη 21: Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να θεσπίζει επίσης γενικό νομικό πλαίσιο για τη χρήση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Εντούτοις, δεν θα πρέπει να παράγει γενική υποχρέωση χρήσης τους ή εγκατάστασης σημείου πρόσβασης για όλες τις υφιστάμενες υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να καλύπτει την παροχή υπηρεσιών οι οποίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά εντός κλειστών συστημάτων μεταξύ καθορισμένου συνόλου

συμμετεχόντων και δεν έχουν καμία επίπτωση σε τρίτους. Για παράδειγμα, δεν θα πρέπει να υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού συστήματα που εγκαθίστανται σε επιχειρήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες για τη διαχείριση εσωτερικών διαδικασιών και κάνουν χρήση υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Μόνον οι υπηρεσίες εμπιστοσύνης που παρέχονται στο κοινό και έχουν επιπτώσεις σε τρίτους θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού. Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει επίσης να καλύπτει θέματα που αφορούν τη σύναψη και την ισχύ συμβάσεων ή άλλων νομικών υποχρεώσεων, εφόσον υφίστανται απαιτήσεις ως προς τον τύπο, απορρέουσες από το εθνικό ή το ενωσιακό δίκαιο. Επίσης, δεν θα πρέπει να επηρεάζει τις εθνικές απαιτήσεις περί τύπου που αφορούν τα δημόσια μητρώα, ιδιαίτερα τα εμπορικά μητρώα και τα κτηματολόγια.

Αιτιολογική σκέψη 22: Προκειμένου να συμβάλλουν στη γενική διασυνοριακή χρήση των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση τους ως αποδεικτικών στοιχείων σε νομικές διαδικασίες σε όλα τα κράτη μέλη. Εναπόκειται στην εθνική νομοθεσία να καθορίζει το νομικό αποτέλεσμα των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον παρόντα κανονισμό.

Αιτιολογική σκέψη 49: Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να θεσπίζει την αρχή ότι δεν θα πρέπει να απορρίπτεται η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής με την αιτιολογία ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί τις απαιτήσεις της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Ωστόσο, εναπόκειται στην εθνική νομοθεσία να καθορίζει το νομικό αποτέλεσμα των ηλεκτρονικών υπογραφών, εκτός από την απαίτηση που περιέχεται στον παρόντα κανονισμό και προβλέπει ότι η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή θα πρέπει να έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή.

Άρθρο 2, παράγραφος 1: Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που κοινοποιούνται από κράτος μέλος και στους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση.

Άρθρο 2, παράγραφος 3: Ο παρών κανονισμός δεν θίγει το εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο σε ό,τι αφορά τη σύναψη και την ισχύ συμβάσεων ή άλλων νομικών ή διαδικαστικών υποχρεώσεων ως προς τον τύπο.

Άρθρο 3, σημείο 10: Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: (...) «ηλεκτρονική υπογραφή»: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με άλλα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για να υπογράψει·

Άρθρο 25, παράγραφος 1: Δεν απορρίπτονται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές.

Άρθρο 25, παράγραφος 2: Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή.

III. Κρίσιμες για την απάντηση διατάξεις του εθνικού δικαίου και νομολογία.

11) *Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Νόμος της 17ης Νοεμβρίου 1964, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας) (Dz.U. 2021, θέση 1805, όπως ίσχυε στις 4.10.2021):*

Άρθρο 126, παράγραφος 1, σημείο 6: Τα δικόγραφα πρέπει να περιέχουν: υπογραφή του διαδίκου ή του πληρεξουσίου·

Άρθρο 126, παράγραφος 5: Τα δικόγραφα που κατατίθενται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος φέρουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, αξιόπιστη ηλεκτρονική υπογραφή ή ψηφιακή προσωπική υπογραφή.

Άρθρο 125, παράγραφος 2, σημείο 1: Εφόσον η κατάθεση δικογράφων μέσω ηλεκτρονικού συστήματος προβλέπεται από ειδική διάταξη ή έχει επιλεγεί, τα δικόγραφα της συγκεκριμένης υπόθεσης κατατίθενται αποκλειστικά μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Τα δικόγραφα που δεν κατατίθενται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος δεν παράγουν τα έννομα αποτελέσματα που έχει σύμφωνα με τον νόμο η κατάθεση ενώπιον δικαστηρίου, ενημερώνεται δε σχετικά το πρόσωπο που τα κατέθεσε.

Άρθρο 125, παράγραφος 2, σημείο 1α: Η επιλογή της κατάθεσης των δικογράφων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος και η, εν συνεχεία, κατάθεσή τους μέσω του συστήματος αυτού επιτρέπεται, εφόσον, με βάση τα τεχνικά μέσα του δικαστηρίου, η κατάθεση είναι δυνατή.

12) *Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (νόμος της 17ης Φεβρουαρίου 2005 για την ψηφιοποίηση των δραστηριοτήτων των φορέων δημόσιας εξουσίας) (Dz.U του 2023, θέση 57, ενοποιημένο κείμενο της 9.1.2023):*

Άρθρο 3, σημείο 13: Κατά την έννοια του παρόντος νόμου νοούνται ως (...) ηλεκτρονική πλατφόρμα υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης - ηλεκτρονικό σύστημα στο πλαίσιο του οποίου οι δημόσιοι οργανισμοί παρέχουν υπηρεσίες μέσω ενιαίου σημείου πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Άρθρο 3, σημείο 14α: Κατά την έννοια του παρόντος νόμου νοούνται ως (...) αξιόπιστη υπογραφή - ηλεκτρονική υπογραφή, της οποίας η γνησιότητα και ακεραιότητα διασφαλίζονται μέσω της ηλεκτρονικής σφραγίδας του Υπουργού Ψηφιακής Πολιτικής και η οποία περιέχει: α) τα προσωπικά στοιχεία ταυτοποίησης, τα οποία καθορίζονται βάσει του μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που εκδίδει το σύστημα του άρθρου 20αα, σημείο 1, και περιλαμβάνουν: - το όνομα (τα ονόματα), - το επώνυμο, - τον αριθμό μητρώου PESEL, b) τον κωδικό του μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης μέσω του οποίου τέθηκε η υπογραφή, c) το χρονικό σημείο κατά το οποίο τέθηκε·

13) *Απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 23ης Μαΐου 2012, αριθ. δικογραφίας: III CZP 9/12:*

1

«Η κατάθεση ενδίκου μέσου με ηλεκτρονικά μέσα επιτρέπεται μόνον εφόσον αυτό προβλέπεται από ειδικό κανόνα (άρθρο 125, παράγραφος 2, νυν άρθρο 125, παράγραφος 2¹, k.p.c.).

2

Η εκτύπωση του δικογράφου του απαράδεκτου ενδίκου μέσου που κατατέθηκε με ηλεκτρονικά μέσα μπορεί να θεωρηθεί ως δικόγραφο που δεν κατατέθηκε ηλεκτρονικά, εφόσον θεραπευθεί η έλλειψη υπογραφής (άρθρο 130, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 126, παράγραφος 1, σημείο 4, k.p.c.)· στην περίπτωση αυτή, ημερομηνία κατάθεσης του σχετικού δικογράφου στο δικαστήριο είναι η ημερομηνία της εκτύπωσης (άρθρο 130, παράγραφος 3, k.p.c.)».

IV. Λόγοι για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει το προδικαστικό ερώτημα.

14) Αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας είναι η εξέταση της αίτησης εξαίρεσης του γραμματέα του δικαστηρίου, ο οποίος, κατά την εξέταση της αίτησης για περιαφή του εκτελεστήριου τύπου, ζήτησε από τον αιτούντα να τακτοποιήσει την τυπική έλλειψη της αίτησης απαλλαγής από τα δικαστικά έξοδα υπογράφοντάς την. Αντιθέτως, ο αιτών υποστηρίζει ότι δεν οφείλει να υπογράψει την αίτηση «ιδιοχείρως», δεδομένου ότι οι διατάξεις του κανονισμού [eIDAS] [παραλειπόμενα] επιτρέπουν την κατάθεση στα δικαστήρια δικογράφων υπογεγραμμένων με ηλεκτρονική υπογραφή. Η αίτηση εξαίρεσης του γραμματέα του δικαστηρίου έφερε επίσης μόνο ηλεκτρονική υπογραφή. Επομένως, η υπό κρίση υπόθεση αφορά νομικό ζήτημα και η ορθή ερμηνεία των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] είναι κρίσιμη για την επίλυση του ζητήματος αν η αίτηση εξαίρεσης του γραμματέα του δικαστηρίου είναι παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί ή αν παρουσιάζει τυπικές ελλείψεις και είναι αναγκαίο ο αιτών να κληθεί να τις τακτοποιήσει. Η ορθή ερμηνεία των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] έχει επίσης σημασία όσον αφορά τη δυνατότητα κατάθεσης ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου κάθε είδους δικογράφων, στην περίπτωση που αυτά φέρουν ηλεκτρονική και όχι ιδιόχειρη υπογραφή.

15) Η απάντηση του Δικαστηρίου στο προδικαστικό ερώτημα είναι κρίσιμη από την άποψη της αρχής της ομοιομορφίας του δικαίου της Ένωσης. Το ενωσιακό δίκαιο πρέπει να εφαρμόζεται στο σύνολό του ομοιόμορφα στο έδαφος όλων των κρατών μελών. Η ενιαία έννομη τάξη έναντι όλων των κρατών μελών συνιστά μία από τις θεμελιώδεις αξίες του δικαίου της Ένωσης.

16) Η πλειονότητα των δικαστηρίων στην Πολωνία δεν εφαρμόζει τις διατάξεις [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] όσον αφορά τη δυνατότητα κατάθεσης δικογράφων υπογεγραμμένων με ηλεκτρονική υπογραφή, προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Κατά τα φαινόμενα, αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω του περιεχομένου των διατάξεων του Kodeks postępowania cywilnego (κώδικα πολιτικής δικονομίας), οι οποίες εξαρτούν τη δυνατότητα κατάθεσης δικογράφων υπογεγραμμένων με ηλεκτρονική υπογραφή, αξιόπιστη υπογραφή ή ψηφιακή προσωπική υπογραφή από την ύπαρξη ηλεκτρονικού συστήματος κατάθεσης δικογράφων (άρθρο 126, παράγραφος 5, του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Ούτε το αιτούν δικαστήριο διαθέτει τέτοιο σύστημα. Ο Πολωνός νομοθέτης ρητώς ορίζει, με το άρθρο 125, παράγραφος 2, σημείο 1a, του κώδικα πολιτικής δικονομίας ότι το οικείο δικαστήριο πρέπει να διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων μέσω του συστήματος αυτού.

17) Βάσει της πάγιας νομολογίας των πολωνικών δικαστηρίων και της καθιερωμένης από πολλών ετών πρακτικής, στην Πολωνία δεκτά γίνονται μόνο δικόγραφα τα οποία φέρουν «ιδιόχειρη υπογραφή». Αυτό ισχύει για τα δικόγραφα που κατατίθενται στο πλαίσιο τακτικής πολιτικής δίκης. Στο πλαίσιο ορισμένων άλλων διαδικασιών προβλέπεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης των δικογράφων, π.χ. στο πλαίσιο ηλεκτρονικής διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής ή διαδικασίας αφερεγγυότητας. Αυτή ήταν ιδίως η άποψη του Sąd Najwyższy (Ανώτατου Δικαστηρίου) στην ερμηνευτική απόφαση της 23ης Μαΐου 2012 r., αριθμός δικογραφίας III CZP 9/12. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε βάσει του ισχύοντος νομικού καθεστώτος πριν από την έναρξη ισχύος των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS].

18) Το άρθρο 126, παράγραφος 1, σημείο 6, του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει μεν ότι τα δικόγραφα πρέπει να περιέχουν υπογραφή του διαδίκου, αλλά δεν διευκρινίζει αν αυτή η υπογραφή μπορεί να τεθεί και με άλλον τρόπο και όχι μόνο «ιδιοχείρως». Κατά τα τελευταία έτη, ο εθνικός νομοθέτης προέβλεψε στο άρθρο 126, παράγραφος 5, του κώδικα πολιτικής δικονομίας τη δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων, εφόσον υπάρχει ηλεκτρονικό σύστημα. Θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί ότι η απαίτηση ιδιόχειρης υπογραφής ισχύει μόνο για τα δικόγραφα. Όλα τα υπόλοιπα έγγραφα, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της δίκης (κυρίως ως αποδεικτικά στοιχεία), γίνονται δεκτά στη δικογραφία, σύμφωνα με τις διατάξεις [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS], και η νομική ισχύς τους εκτιμάται βάσει του εθνικού δικαίου.

19) Πλην όμως, από το άρθρο 25, παράγραφος 1, [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] προκύπτει ότι δεν μπορεί να επιφυλάσσεται δυσμενέστερη μεταχείριση στην ηλεκτρονική υπογραφή και δεν είναι δυνατόν να απορρίπτεται η νομική ισχύς της μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές. Ο κανόνας όμως αυτός δεν ορίζει τις έννομες συνέπειες της ηλεκτρονικής υπογραφής. Επίσης, κατά την πρώτη περίοδο

της αιτιολογικής σκέψης 49 [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS], δεν μπορεί να επιφυλάσσεται δυσμενέστερη μεταχείριση στην ηλεκτρονική υπογραφή για τον λόγο ότι είναι ηλεκτρονική.

20) Κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, οι έννομες συνέπειες της ηλεκτρονικής υπογραφής ρυθμίζονται ιδίως στις αιτιολογικές σκέψεις 22 και 49. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι έννομες αυτές συνέπειες καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο. Μόνο όσον αφορά την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, οι διατάξεις [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] ορίζουν ότι η υπογραφή αυτή πρέπει να εξομοιώνεται ως προς τα αποτελέσματά της με την ιδίοχειρη.

21) Όπως εκτέθηκε ανωτέρω, οι διατάξεις του πολωνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας επιτρέπουν την κατάθεση δικογράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή (εγκεκριμένη, αξιόπιστη ή ψηφιακή προσωπική) μόνο στην περίπτωση που το οικείο δικαστήριο διαθέτει το κατάλληλο ηλεκτρονικό σύστημα. Κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου από τα ανωτέρω θα πρέπει να συναχθεί ότι, εφόσον το δικαστήριο δεν διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα, δεν υποχρεούται να παραλάβει ηλεκτρονικά υπογεγραμμένο δικόγραφο. Ένα τέτοιο δικόγραφο που κατατίθεται εκτός του ηλεκτρονικού συστήματος παρουσιάζει τυπικό ελάττωμα υπό τη μορφή μη σύννομης υπογραφής.

22) Ωστόσο, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το περιεχόμενο των λοιπών αιτιολογικών σκέψεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS], από τις οποίες προκύπτει ότι [παραλειπόμενα] ο κανονισμός [παραλειπόμενα] [eIDAS] έχει ως σκοπό την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά, μεταξύ των πολιτών, των επιχειρήσεων και των δημόσιων αρχών. Κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι επομένως δυνατή ερμηνεία των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] υπό την έννοια της ύπαρξης υποχρέωσης παραλαβής ηλεκτρονικά υπογεγραμμένου δικογράφου λόγω της ενοποίησης των ηλεκτρονικών συστημάτων στα κράτη μέλη και της απαγόρευσης να γίνονται διακρίσεις μεταξύ των συστημάτων αυτών.

23) Στο ως άνω πλαίσιο, έχει ενδεχομένως σημασία το γεγονός ότι η Πολωνία δεν έχει κοινοποιήσει στην Επιτροπή κανένα ηλεκτρονικό σύστημα βάσει των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS]. Ειδικότερα, μέχρι σήμερα δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύστημα (...), το οποίο να συνδέεται με την αξιόπιστη υπογραφή, την οποία χρησιμοποίησε για την κατάθεση του δικογράφου του ο αιτών. Ταυτόχρονα, από το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 3, [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] φαίνεται να προκύπτει ότι οι διατάξεις [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] έχουν εφαρμογή αποκλειστικά στα συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που κοινοποιούνται από κράτος μέλος. (...) [Ο κανονισμός] δεν θίγει το εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο σε ό,τι αφορά τη σύναψη και την ισχύ συμβάσεων ή άλλων νομικών ή διαδικαστικών υποχρεώσεων ως προς τον τύπο.

24) Κατά το αιτούν δικαστήριο, από την ορθή ερμηνεία των διατάξεων [παραλειπόμενα] του κανονισμού [παραλειπόμενα] [eIDAS] συνάγεται ότι [παραλειπόμενα] ο κανονισμός [παραλειπόμενα] προβλέπει απλώς εργαλεία χάρη στα οποία μπορούν να υπάρξουν τεχνολογικές διευκολύνσεις και όχι υποχρέωση εφαρμογής των διευκολύνσεων αυτών και ιδίως δεν επηρεάζει τις λύσεις που έχουν γίνει δεκτές στα κράτη μέλη σχετικά ιδίως με τις έννομες συνέπειες των κατατιθέμενων δικογράφων.

25) Ενδεχομένως, μια τέτοια ερμηνεία δεν προάγει τις διαδικασίες που αφορούν την ανάπτυξη της καινοτομίας στις ένδικες διαδικασίες, ωστόσο φαίνεται ότι ο ενωσιακός νομοθέτης δεν είχε την πρόθεση να επιβάλει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση συγκεκριμένων λύσεων στο πλαίσιο των ένδικων διαδικασιών όσον αφορά τη χρήση των ηλεκτρονικών υπογραφών. Όπως φαίνεται, αυτό οφείλεται κυρίως στις τεχνολογικές δυνατότητες των επιμέρους κρατών μελών.

26) Αντιθέτως, θα μπορούσε να συναχθεί ερμηνευτικώς ότι, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ηλεκτρονικού συστήματος ή την κοινοποίησή του στην Επιτροπή, τα δικαστήρια όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλουν να παραλαμβάνουν τα ηλεκτρονικώς υπογεγραμμένα δικόγραφα με βάση τις ίδιες αρχές. Η ερμηνεία αυτή θα οδηγούσε σε εναρμόνιση όσον αφορά τα ζητήματα της κατάθεσης δικογράφων ενώπιον των δικαστηρίων όλων των κρατών μελών.

27) Η απάντηση του Δικαστηρίου θα καταστήσει δυνατή τη φιλοευρωπαϊκή ερμηνεία του εθνικού δικαίου και ταυτοχρόνως θα καταστήσει δυνατόν να κριθεί αν στην ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου υπόθεση είναι παραδεκτό το δικόγραφο της αίτησης εξαίρεσης του γραμματέα του δικαστηρίου το οποίο κατέθεσε ο αιτών, καθώς επίσης και αν είναι αναγκαίο να κληθεί ο αιτών να τακτοποιήσει την τυπική έλλειψη του δικογράφου, θέτοντας σε αυτό την ιδιόχειρη υπογραφή του.

[παραλειπόμενα]

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

1.

[παραλειπόμενα] [επίδοση αντιγράφου της διάταξης]

2.

[παραλειπόμενα] [ανωνυμοποίηση]

3.

[παραλειπόμενα] [διαβίβαση της δικογραφίας]

4.

[παραλειπόμενα] [δικονομικό ζήτημα]

Κ., 28 Απριλίου 2023

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ